

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžo/53/2016
Identifikačné číslo spisu: 1014200305
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1014200305.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: T.. P. K., G. XX. B.XXX, bytom v K., P. č. XXX/XX, právne zast.: Mgr. Michalom Zemanom, Advokátska kancelária Zárecký Zeman, so sídlom v Bratislave - Staré Mesto, Medená č. 18, proti žalovanému: Okresný úrad Bratislava, Odbor výstavby a bytovej politiky, so sídlom v Bratislave, Tomášikova č. 46, za účasti: Nové Centrum s. r. o., so sídlom v Bratislave - mestská časť Staré Mesto, Hviezdoslavovo námestie č. 15, IČO: 47 572 191, právne zast.: JUDr. Ivanou Magdolenovou - Jorikovou, advokátkou so sídlom v Partizánskom, Hrnčírnikova č. 1/B, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo 17. decembra 2013, číslo OU-BA-OVBP2-2013/00949/MRV, konajúc o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 26. apríla 2016, č. k. 1S/39/2014-241, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 26. apríla 2016, č. k. 1S/39/2014-241, p o t v r d z u j e .

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým uznesením z 26. apríla 2016, č. k. 1S/39/2014-241, uložil žalobcovi, aby v lehote 10 dní od doručenia napadnutého uznesenia zaplatil súdny poplatok vo výške 70,- eur za odvolanie proti rozsudku krajského súdu podľa Položky č. 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb. “).

Proti uvedenému uzneseniu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie.

S poukazom na § 1 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. uviedol, že súdny poplatok sa platí len za úkon, ktorý je výslovne uvedený v Sadzobníku súdnych poplatkov, pričom na tom nič nemení ani ustanovenie § 4 ods. 4 zákona č. 71/1992 Zb. (po správnosti § 2 ods. 4; pozn.), podľa ktorého v odvolacom konaní je

poplatníkom ten, kto podal odvolanie, nakoľko i v tomto prípade musí byť splnená podmienka, že tento úkon je uvedený v Sadzobníku súdnych poplatkov. Tento záver oprel o súdnu prax, v zmysle ktorej súdny poplatok sa platí len za odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej, a nie napríklad za odvolanie proti rozhodnutiu procesnej povahy a proti rozhodnutiu o trovách konania (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. júla 1997, sp. zn. 1Co/10/1997). Dodal, že tento výklad bol prijatý na základe toho, že súdny poplatok za odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej vyplýva v súčasnosti z bodu 3 poznámky k Položke č. 1 Sadzobníka súdnych poplatkov. Poukázal na Položku č. 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov, podľa ktorej sa súdny poplatok platí len z návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy na základe žaloby, pričom tak Položka č. 10 ani žiadna iná položka (ani poznámka) Sadzobníka súdnych poplatkov neustanovuje povinnosť platiť súdny poplatok za odvolanie proti rozhodnutiu vydanému v rámci konania o žalobe o preskúmanie zákonnosti správneho rozhodnutia (hoci proti rozsudku vo veci samej).

Ďalej žalobca uviedol, že v tomto prípade nemožno použiť ani § 6 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb., podľa ktorého cit.: „Ak je sadzba poplatku ustanovená za konanie, rozumie sa tým konanie na jednom stupni. Poplatok podľa rovnakej sadzby sa vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej. Poplatok za dovolanie sa vyberá vo výške dvojnásobku poplatku ustanoveného v sadzobníku.“, nakoľko toto ustanovenie je možné použiť iba pre stanovenie povinnosti platiť súdny poplatok za odvolanie len v prípade, ak je v Sadzobníku súdnych poplatkov uvedený súdny poplatok za konanie. Teda druhá veta sa vzhľadom na systematický a logický výklad vzťahuje iba na prípady, kedy je sadzba poplatku stanovená za konanie (nie návrh), tak ako je to v uvedenom prípade podľa Položky č. 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov.

V ďalšej časti podaného odvolania žalobca konštatoval nemožnosť uloženia povinnosti zaplatiť súdny poplatok s poukazom na res iudicata. V tejto súvislosti dôvodil, že na základe právoplatného rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vydaného v tomto konaní (sp. zn. 7Sžo/22/2015, 7Sžo/29/2015, 7Ndz/1/2015) vzniklo žalobcovi právo na náhradu trov konania vo výške 70,- eur, čo predstavuje náhradu súdneho poplatku za žalobu vo veci samej. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že Najvyšší súd Slovenskej republiky priznal žalobcovi všetky trovy konania vyplývajúce zo spisu. Poukázal tiež na stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu zo 17. marca 1976, sp. zn. Cpj 70/78, R 14/1976, podľa ktorého sa v rámci náhrady trov konania priznáva aj náhrada zatiaľ nezaplatených (hoci i nevyrubených alebo neuložených) súdnych poplatkov, nakoľko poplatková povinnosť vzniká uskutočnením podania. Uvedený rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky teda predstavuje res iudicata v tom, že ku dňu jeho vydania mal žalobca zaplatiť len súdny poplatok za podanie žaloby. Ak by totiž mal žalobca povinnosť zaplatiť súdny poplatok aj za odvolanie, táto skutočnosť by zároveň automaticky vyplývala aj zo spisu. Navyše aj podľa § 135 ods. 2 OSP mal súd vychádzať z právoplatných rozhodnutí. V tomto prípade konanie predstavuje nezávislé konanie od poplatkového konania, a teda súd rozhodujúci v konaní o poplatkovej povinnosti musí vychádzať z právoplatného rozhodnutia vo veci samej, z ktorého vyplýva, že poplatková povinnosť za odvolanie zanikla. Rovnako, aj podľa § 156 OSP, len čo súd vyhlási rozsudok, je ním viazaný. Táto viazanosť rozsudkom (z ktorého vyplýva, že žiadne iné trovy konania žalobcovi okrem súdneho poplatku za žalobu nevznikli) platí i pre rozhodnutie o súdnom poplatku za podané odvolanie. Tiež namietal porušenie práva na spravodlivý proces, keď súd vydal rozhodnutie o poplatkovej povinnosti, ktoré je v rozpore s právoplatným rozhodnutím vo veci samej.

Záverom navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a konanie o zaplatení súdneho poplatku zastavil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, ďalej len „SSP“) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu v rozsahu a z dôvodov

uvedených v odvolaní žalobcu (§ 246c ods. 1 veta prvá OSP, § 212 ods. 1 OSP a § 492 ods. 2 SSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Podľa § 492 ods. 2 SSP odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bolo uznesenie krajského súdu, ktorým súd prvého stupňa postupom podľa Položky č. 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov vyrubil žalobcovi súdny poplatok za podané odvolanie vo výške 70,- eur.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. súdne poplatky (ďalej len "poplatky") sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry (ďalej len "poplatkový úkon") uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len "sadzobník"), ktorý tvorí prílohu tohto zákona.

Podľa § 2 ods. 4 veta prvá zákona č. 71/1992 Zb. v odvolacom konaní je poplatníkom ten, kto podal odvolanie, pri dovolaní ten, kto podal dovolanie.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. poplatková povinnosť vzniká: podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 6 ods. 1 - 3 zákona č. 71/1992 Zb, sadzba poplatku je uvedená v sadzobníku percentom zo základu poplatku (ďalej len "percentná sadzba") alebo pevnou sumou.

(2) Ak je sadzba poplatku ustanovená za konanie, rozumie sa tým konanie na jednom stupni. Poplatok podľa rovnakej sadzby sa vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej. Poplatok za dovolanie sa vyberá vo výške dvojnásobku poplatku ustanoveného v sadzobníku.

(3) Za konanie o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu súdu v konaní podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku sa platí poplatok podľa odseku 2.

Podľa § 8 ods. 1 - 4 zákona č. 71/1992 Zb. poplatok za podanie návrhu alebo žiadosti, poplatok za uplatnenie námietky zaujatosti v konkurznom konaní alebo reštrukturalizačnom konaní podľa osobitného predpisu 3f) a poplatok za konanie o dedičstve je splatný vznikom poplatkovej povinnosti.

(2) Poplatok za spísanie podania do zápisnice, odvolania alebo dovolania proti rozhodnutiu, je splatný jeho spísaním do zápisnice.

(3) Poplatok za konkurzné konanie podľa osobitného predpisu 3f) je splatný v deň rozvrhu výťažku, z ktorého sa vypočítal; zahrnie sa ako pohľadávka proti podstate do rozvrhu výťažku, z ktorého sa vypočítal.

(4) Ostatné poplatky sú splatné do troch dní po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa uložila povinnosť zaplatiť poplatok, alebo ktorým sa schválil zmier.

Podľa § 10 ods. 2 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. pre nezaplatenie poplatku prvostupňový súd konanie nezastaví, ak už začal konať vo veci samej;

Podľa § 13 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1992 Zb. poplatok alebo doplatok poplatku nemožno vyrubiť po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa stal splatným.

(2) Poplatok alebo doplatok poplatku nemožno vymáhať, ak od konca kalendárneho roka, v ktorom sa poplatkový úkon dokončil, uplynulo desať rokov.

V zmysle Položky č. 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov je z návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy na základe žaloby, ak v písmenách b/ až d/ nie je ustanovené inak, výška súdneho poplatku stanovená na 70,- eur.

V predmetnom konaní spornou zostala otázka vzniku poplatkovej povinnosti.

Z vyššie citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že za správne žaloby podané podľa Druhej hlavy Piatej časti OSP sa poplatok platí v sume 70,- eur, pričom podľa § 8 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. sa splatným stáva podaním žaloby na súd. Súdny poplatok musí byť teda zaplatený pred tým, ako súd o žalobe rozhodne, čo vyplýva z formulácie Položky č. 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov - „z návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy na základe žaloby (...)“. V prípade opravných prostriedkov podaných podľa Tretej hlavy Piatej časti OSP však bola situácia odlišná. Pri nich sa totiž súdny poplatok platil za konanie (Položka č. 10 písm. e/ - h/ Sadzobníka súdnych poplatkov v rozhodnom období) a ktorý sa v zmysle § 8 ods. 4 zákona č. 71/1992 Zb. stal splatným do troch dní po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa uložila povinnosť zaplatiť poplatok. Keďže išlo o poplatok za konanie, súd najprv o opravnom prostriedku navrhovateľa konal a až následne po rozhodnutí vo veci osobitným uznesením navrhovateľa vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za toto konanie o opravnom prostriedku.

K námietke žalobcu, že spoplatneniu podlieha len podanie žaloby, avšak spoplatneniu nepodlieha odvolanie, najvyšší súd uvádza, že podľa už vyššie citovaného § 1 zákona č. 71/1992 Zb. vyplýva, že súdne poplatky sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konania súdov, ak sa tieto vykonávajú na návrh účastníkov konania a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry uvedené v Sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov, ktorý tvorí prílohu tohto zákona. Pritom treba dôrazne rozlišovať úkony, ktoré sa spoplatňujú, od konaní súdov.

Konaním na návrh (resp. na základe žaloby) sa rozumie predovšetkým konanie podľa Občianskeho súdneho poriadku. Za konanie sa pre účely platenia súdnych poplatkov považuje nielen konanie pred súdom prvého stupňa, ale rovnako i odvolacie konanie a dovolacie konanie (§ 6 ods. 1 menovaného zákona). Citované ustanovenie § 6 ods. 2 pritom výslovne zakotvuje, že poplatok podľa rovnakej sadzby ako za návrh sa vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej. Úkony a konania, ktoré majú byť spoplatnené, predpokladajú ich výslovné zaradenie do Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona. Sadzobník súdnych poplatkov sa s touto problematikou vysporiadal tak, že vytvoril štyri časti (počnúc 1. januárom 2016 aj V. časť zaoberajúca sa poplatkami v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky; pozn.), z ktorých I. časť upravuje poplatky vyberané v občianskom súdnom konaní (kam t. č. patrilo aj správne súdnictvo), II. časť poplatky za úkony súdov, III. časť sa zaoberá poplatkami orgánov štátnej správy súdov a IV. časť je venovaná poplatkom za úkony prokuratúry. Poplatok za podanie návrhu je splatný jeho podaním (§ 8 ods. 1 menovaného zákona). Pod pojem návrh treba subsumovať aj odvolanie, ako návrh na odvolacie konanie. Je to spôsobené tým, že zákon síce pri vymedzení pojmov nie je dôsledný, avšak z celkovej konštrukcie úpravy súdnych poplatkov v Sadzobníku súdnych poplatkov tvoriacom prílohu zákona č. 71/1992 Zb. nemožno spochybníť to, že poplatková povinnosť stanovená Položkou č. 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov sa vzťahuje na celé konanie o návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy na základe žaloby, pričom odvolacie konanie je konanie o riadnom opravnom prostriedku. Podľa názoru najvyššieho súdu aj vetu prvú poznámky č. 3 k Položke č. 1 v znení cit.: „Poplatky podľa rovnakej sadzby sa platia i v odvolacom konaní vo veci samej“, je potrebné vykladať v kontexte s konštrukciou celého zákona č. 71/1992 Zb. vrátane Sadzobníka súdnych poplatkov (oddelené štyri časti) tak, že sa vzťahuje na celú prvú časť upravujúcu poplatky vyberané v občianskom súdnom konaní, teda aj k Položke č. 10 písm. a/, ktorou je určený súdny poplatok za občianske súdne konanie o návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy na základe žaloby.

Z uvedeného vyplýva, že výklad žalobcu odporuje ustanoveniam zákona č. 71/1992 Zb., a to konkrétne ustanoveniu § 2 ods. 4 menovaného zákona, podľa ktorého poplatníkom je ten, kto podal odvolanie, § 5 ods. 1 písm. a/, podľa ktorého poplatková povinnosť vzniká podaním odvolania, a § 6 ods. 2, podľa ktorého sa poplatok podľa rovnakej sadzby vyberá aj v odvolacom konaní vo veci samej. Výklad, ktorý žalobca zvolil možno považovať za účelový, v rozpore so zákonom i jeho účelom, pretože vedie k záveru, že v podstate väčšina odvolacích konaní by nepodliehala súdnemu poplatku, keďže poplatková povinnosť za odvolanie voči žiadnej zo špecifických vecne formulovaných žalôb (okrem všeobecných žalôb - návrhov uvedených v Položke č. 1 vychádzajúc z poznámky 3 k Položke č. 1) v Sadzobníku súdnych poplatkov uvedená nie je. Navyše, pokiaľ by mal zákonodarca v úmysle oslobodiť odvolacie konanie vo veci správnej žaloby od platenia súdnych poplatkov, nevyhnutne by táto skutočnosť bola výslovne uvedená medzi výnimkami obsiahnutými v § 4 zákona č. 71/1992 Zb., ktorý taxatívne vymenúva konania (ods. 1) a osoby (ods. 2) oslobodené od platenia súdneho poplatku.

Najvyšší súd rovnako vyhodnotil ako nedôvodnú námietku, ktorou žalobca poukazoval na nemožnosť uloženia povinnosti zaplatiť súdny poplatok pre res iudicata.

V tejto súvislosti najvyšší súd uvádza, že v konaní vedenom pod sp. zn. 7Sžo/22/2015, 7Sžo/29/2015, 7Ndz/1/2015, súd dňa 31. marca 2016 vydal rozsudok, ktorým zmenil rozsudok krajského súdu zo 4. decembra 2014, č. k. 1S/39/2014-169 tak, že zrušil rozhodnutie žalovaného zo 17. decembra 2013, číslo OU-BA-OVBP2-2013/00949/MRV a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Nakoľko mal žalobca v uvedenom konaní úspech, súd mu priznal náhradu trov konania. Súd priznal žalobcovi na náhradu trovy konania tak, ako vyplývali z obsahu súdneho spisu ku dňu vyhlásenia rozsudku (§ 151 ods. 2 OSP) v zistenej výške 70,- eur za zaplatený súdny poplatok za žalobu, keďže špecifikácia trov konania nebola súdu predložená v lehote podľa § 151 ods. 1 veta druhá OSP, napriek tomu, že termín vyhlásenia rozsudku bol vyvesený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk dňa 31. marca 2016. Z obsahu súdneho spisu vyplývalo, že žalobca zaplatil súdny poplatok za žalobu vo výške 70,- eur, iné trovy z obsahu súdneho spisu nevyplývali, žalobca bol v konaní zastúpený advokátom, preto najvyšší súd predpokladá, že má vedomosti o zákone č. 71/1992 Zb., rovnako aj o ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku - § 151 a nasl. OSP, najmä o vzniku poplatkovej povinnosti pri podaní odvolania ako aj o možnosti uplatniť si trovy konania na náhradu. Ďalej z § 6 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. vyplýva, že poplatok podľa rovnakej sadzby sa vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej. Žalobca mohol súčasne s podaním odvolania voči rozsudku krajského súdu zaplatiť súdny poplatok za odvolanie vo výške 70,- eur.

S poukazom na uvedené, ako aj na to, že trojročná lehota v zmysle § 13 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. bola v prejednávanej veci zachovaná, najvyšší súd sa plne stotožnil s rozhodnutím krajského súdu o uložení povinnosti žalobcovi zaplatiť súdny poplatok. Táto povinnosť mu bola uložená v súlade so zákonom č. 71/1992 Zb., nakoľko podľa § 2 ods. 4 zákona č. 71/1992 Zb. je poplatníkom tiež ten, kto v odvolacom konaní podal odvolanie. Krajský súd súdny poplatok správne vyrubil podľa Položky č. 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov platného a účinného v rozhodnom období. V odvolaní žalobca neuviedol žiadne relevantné dôvody, ktoré by boli spôsobilé spochybniť správnosť napadnutého uznesenia, nakoľko povinnosť zaplatiť súdny poplatok je zákonnou povinnosťou a každý, koho sa týka, je povinný ju splniť. Tejto povinnosti sa nemožno zbaviť z dôvodov uvádzaných žalobcom a v prípade, že túto svoju povinnosť nesplní dobrovoľne, súd bude súdny poplatok vymáhať.

Vzhľadom na vyššie uvedené, najvyšší súd napadnuté uznesenie krajského súdu ako vecne a právne správne podľa § 219 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a s § 492 ods. 2 SSP potvrdil.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.